

мовах світу. Для групування по галузях організуються перші відділи: українські та загальний (колишній бібліотечний, очолюваний Кивлицьким), співробітники якого мали розібрати весь книжковий фонд (700 - 800 тис. томів), опрацювати нові надходження, каталогізувати книжки, які залишалися в загальному фонді. Фонди недостатньо опрацювалися через відсутність каталожних карток.

У 1919 р. з ініціативи Кивлицького починає виходити часопис «Книжковий вісник» (редактор - Г.Житецький). На жаль, побачили світ тільки номери за січень - березень та квітень - червень, а підготовлений за липень - вересень не вийшов. З червня 1920 р. починають виходити «Хроніка щоденної праці», «Хроніка тижневої праці», «Хроніка місячної праці» (редактор - Г.Житецький).

Бібліотека дедалі впевненіше ставала на ноги завдяки титанічній праці Є.Кивлицького та його колег.

І раптом Академія наук отримала від Губнаросвіти листа зі звинуваченнями на адресу адміністрації бібліотеки, які стосувалися комплектування та зберігання фонду, його опрацювання, і рубка - чому сталося зволікання з відкриттям читальні. Кивлицький та Житецький надіслали до Тимчасового комітету звіт про роботу бібліотеки за весь час її існування¹⁴. Проте керівний склад бібліотеки та Тимчасового комітету було змінено.

У жовтні 1920 р. Кивлицький здає справи голови Ради (фактичним директором ВБУ стає Ю. Іванов-Меженко), але продовжує завідувати загальним відділом, брати участь у засіданнях Ради.

У середині грудня він подає до Тимчасового комітету заяву про звільнення з ВБУ, хоча на той час висунуті проти нього звинувачення були вже спростовані. Як пізніше згадував Г.Житецький, провини Є.Кивлицького перед бібліотекою не було ніякої¹⁵. Це підтверджує

¹⁴ ІР ЦНБ, ф. 52, од. зб. 16, арк. 1.

і звіт про діяльність УАН за 1920 р., в якому сказано, що Всенародна бібліотека є однією з найсумлінніших і найпрацьовитіших установ Академії наук¹⁶.

29 грудня 1920 р. Тимчасовий комітет надіслав Кивлицькому повідомлення про звільнення з таким супровідним листом: «Шановний Євген Олександрович! Комітет Всенародної (Національної) бібліотеки в Києві з превеликим жалем мусив прийняти Вашу заяву про те, що Ви одмовилися од посади старшого бібліотекаря у Всенародній бібліотеці. З цього приводу Комітет, пам'ятаючи, що Ви були першим старшим бібліотекарем і проводили працю в самих тяжких умовах первісних часів існування й організації Всенародної бібліотеки, на засіданні 21 грудня визнав своїм неодмінним обов'язком висловити Вам щире подяку за Вашу яко старшого бібліотекаря і голови Ради бібліотекарів добросовісну й непритомну працю на користь Всенародної бібліотеки. Т.в.о. голови Комітету В.Кордт»¹⁷.

Невдовзі після цього (4 січня 1921 р.) Євген Кивлицький помер.

Умови, в яких він жив і творив, потребували непересічного таланту, універсальних організаторських здібностей. Він прагнув, щоб культура його народу була повноправною серед європейських культур і не шкодував для цього ні сил, ні здоров'я.

Саме Євгену Олександровичу Кивлицькому та його послідовникам ми завдячуємо тим, що ВБУ (нині - ЦНБ ім.В.І.Вернадського) є справжнім флагманом не тільки української науки, освіти, культури, а й європейської.

¹⁵ Житецький І. Некролог Є.Кивлицького.

¹⁶ Історія Академії наук України 1918-1923 (Документи, матеріали) / Упорядн. В.Г.Шмельов, В.А.Кучмаренко та ін. - К., 1993. - С. 78.

¹⁷ ІР ЦНБ, ф. 71, од. зб. 682, арк. 1.

ФАКТИ НАУКОВОГО ЖИТТЯ. ХРОНІКА ПОДІЙ

Василь Дригайло

3 вересня 1993 р. з ініціативи ректора Національного університету України «Київський політехнічний інститут» академіка НАН України, міністра освіти М.Згуровського в приміщенні вузу розпочав діяльність Німецький культурний центр Інституту Гете*.

Концепція Інститутів ім.Гете - «вікна у світ». Вони сприяють міжнародному культурному співробітництву, матеріально підтримують бібліотеки, організують курси німецької мови, займаються лекційною роботою, сприяють гастролям театрів, влаштовують концерти, виставки. Спрямованість діяльності - висвітлення історії Німеччини, максимальна інформація про особливості й специфіку її сучасного життя.

На урочистостях з нагоди відкриття бібліотеки були присутні представники дипломатичного корпусу іноземних держав, освітніх установ, культури, телебачення і радіо, преси України та ін.

З вітальними промовами виступили: міністр освіти України М.Згуровський, Надзвичайний і Повноважний посол Федеративної Республіки Німеччини в Україні д-р Александр Арно, міністр культури й мистецтв України Дмитро Остапенко, віце-президент Гете-інституту в Мюнхені Єва Марі фон Мюнх, його директор в Києві графиня Уте Баудіссін.

* Один з 159 таких інститутів, що діють у 78 країнах світу.

© Дригайло Василь Герасимович, Київ, 1996

ВІДКРИТТЯ ІНСТИТУТУ ІМ.ГЕТЕ В КИЄВІ

За доволі короткий час функціонування в Києві Інститутом ім. Гете вже проведено ряд кінофестивалів у Будинку кіно, концертів у Будинку органної музики, виставок в Українському домі, книжковий ярмарок навчальної літератури з німецької мови, зустрічі в Спільні письменників України, в бібліотеках.

Своїм читачам нова бібліотека пропонує велику інформацію про Німеччину: літературу з історії, географії, філософії, психології, економіки, менеджменту, права, екології, мистецтва, архітектури, дизайну, кіно, театру, музики (фонд - три тис. од зб., надалі має збільшитися до 15 тис.). Вчасно надходять щоденні газети, тижневі й спеціалізовані журнали, є близько 100 відеокасет з записами художніх фільмів, театральних вистав тощо, 200 компактдисків та аудіокасет з музикою. (За браком необхідного приміщення, дитячу літературу передано Державній дитячій бібліотеці).

Бібліотека ім. Гете надає цікаву інформацію про структуру й розвиток бібліотечної справи та діяльність і досвід бібліотек Німеччини. Ця інституція є зразком сучасного обладнання, методів спілкування з відвідувачами та надання їм можливостей зручного користування засобами інформації. У планах співробітництва з українськими книгозбірнями - передача їм на певний строк літератури, проведення семінарів на спільні актуальні фахові проблеми.